

Աղետի զոտին միայն արժոնյալ ներդրումներով կարելի է վերացնել

Մեզ հայտնի չէ Ազգային ժողովի
կամ կառավարության կողմից ըն-
դունված որեւ օրենք կամ որոշում,
ոս որի Աղետի գոտում գործարա-
րության եւ հատկապես արդյունա-
բերության զարգացմանն ուղղո-
ված որեւ ներդրում խաջալերվի
արտօնյալ հարկային եւ ֆինան-
սանտեսական խթաններով։ Այ-
նինց նման գոտիներ ունեցող երկր-
ների փորձը հույսում է, որ միայն
նման խթանիներով կարելի է զար-
գացնել աղետյալ ուժանը, ամբող-
ջովին բուժել վերերը, վերացնել
աղետի հետեւանները այդ գոր-
ծում ներգրավելով, տեղական եւ օ-
չարերկյա կառիտավալների ներդր-
մամբ, տեղական աշխատումը, որն
ի աշրերություն դեմքական սուլու-
միջոցների, կարող է առ ավելի
կարճ ժամկետներում իրացնել
գործել։ Թանգի որեւ աղետյալ, կա-
յուն եկամուտներ ունենալու դեմ-
ում, երկրի մնացյալ մասից եւ ան-
գամ տեսությունից ավելի լավ գ-

Տիւ եւ ավելի շահագրգիռ է իր բնակարանային, կենցաղային, կրթական եւ այլ կարիքները հոգալու հարցերում։

Եհս է, այսօր հանրապետության նախագահը, Լինսի հիմնադրամը, Ս. Նահանգների ներկայացուցչություններն ու զանազան ֆոնդեր եւ մասնավորապես «Դայաստան» հիմնադրամը կրթական ու բնակարանային տարբերակներ են իրականացնում Աղեքի գոտում, անգամ հայտարարում են 2003 թ. աղեքի գոտի հասկացողության վերացման մասին, սակայն մեր կարծիքով Գյումրին, Վանաձորը, Ստիլտակն ու աղեքյալ մեր մյուս բնակավայրերը կարող են ոտքի կանգնել ու բարգավաճել միայն ներդրումային հատուկ խաղաղականության դարագում՝ օգտագործելով հենց իրենց աղեքյալների ուժը, ծեռներցությունն ու նախանձախնդրությունն:

Answers

ՄԱԿ-Ն ընդունում է ղաղեսինցիսերի
ինֆորման իրավունքը

Երեքու, 6 Նոտեսվեր, ԱրՄԵՆՊՐԵՍ: ՍՈԿ-Ը 170 կողմ օայսերով հազարություն է սպի Պաղեստինի արար բնակչության իննորոշանան իրավունք հաստառող Եգիղտսոսի առաջարկած բանաձեին: Այդ բանաձեւը նաև հաստառում է դադեստինցի արաբների սեփական ղետություն կերտելու իրավունքը: Ըստ Եգիղտական «Ալ Ահրամ» օրաբերի հաղորդման, ՍՈԿ-ի ճնշող մեծամասնությունը, հակառակ ԱՄՆ-ի եւ Իրայելի կամքի, Մերձավոր Արևելիում կայուն եւ շարունակական խաղաղության երաշխիք է համարում դադեստինցիների հինգործանան իրավունքի դրսեւումը:

Եթեսակի ընկեյ են նաև թի զները

Լուսու, 6 Դեկտեմբեր, Խոզաս Տաղաս. Դեկտեմբերի 5-ին, առաջին անգամ վերջին երեք ամիսներին, տեղի է ունեցել նավթի գների անկում՝ բարեկի դիմաց 30 դոլարից ցած: Լոնդոնի բորսայում նավթի գինը հասել է 23,5 դոլարի:

Վաղաժամկետ կանգնեցվել է Շեռնորիլի ՄԵԿ-ի Անդրաշին ռեակտորը

ԿԵՐՊԱՐԴԻ ԽԱՎԵՐԸ
ԿԵՐՊ, 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅԵՆ ՏԱՄԱՆ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 6-ին, ժամը 11:04 գոլոցու արտահոսի դաշճառով վաղաժամկե կանգնեցվել է Չեննարիի ԱԵԿ-ի վեցին գործող ռեակտորը. Կայանի ռեկավարության հաղորդամբ, դաշճառու համարակա պահանջման նօթի պահապահման.

**Սոլդովայում դարձյալ չեն կարողացել
խիստագույն ռնչել**

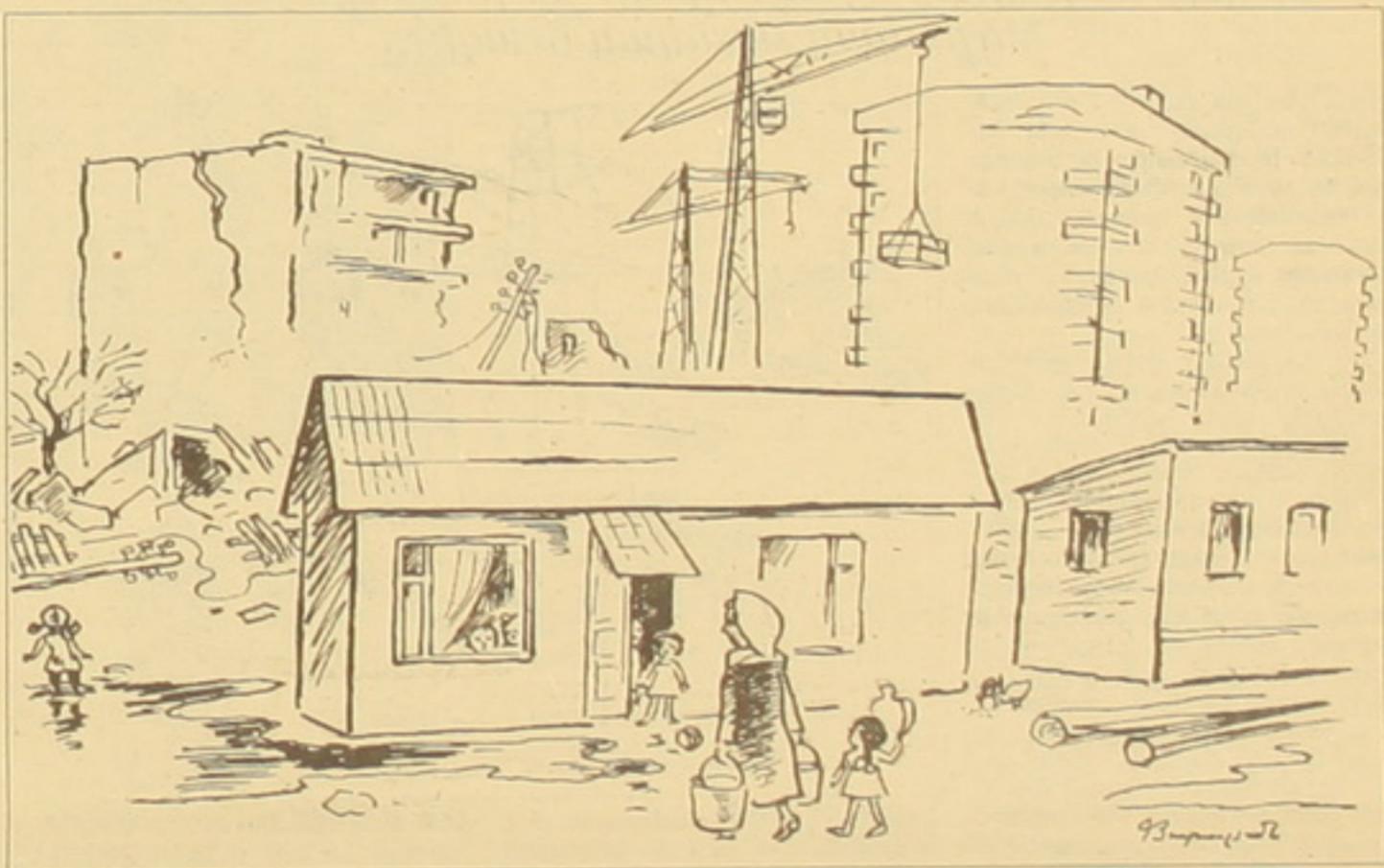
Քիւնեկ, 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԽԱՅԱ ՏԱՊԻՆ: Սոլդովայում նախագահական ընտրությունների Երկրորդ փուլը ղեկտեմբերի 6-ին դարձյալ չի դարձել հաղթողին: Կոմունիստների առաջնորդ Վլադիմիր Վորոնինը ստացել է 59 դաշգամավորական ծայն, նրա մրցակիցը՝ հանրապետության սահմանադրական դատարանի նախագահ Պավել Բարբալեսը՝ 35: Դադրելու համար դահանգվում է հավատել 61 ծայն: Հաջորդ ընտրությունները նշանակված են ղեկտեմբերի 21-ին:

Հեղական կոնգրեսը դաշտան է իանզնել Գուսհնսկուն

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ. 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ. ԼՈՅԱԼ ՏԱՐԱ. Դամաշխարհային հրեական կոնգրեսի դեկազրա Ալան Սթայնբերգը դեկտեմբերի 5-ին հայտարարել է, որ դիմել է Խնձորյան «Մեղիս-Մուս» հոլոհրաքի դեկազրա Վլադիմիր Գուսինսկուն չծերքակալելու խնդրանմով։ Ըստ նրա, Կրեմլը հետամտելով Պուշինսկուն, Խաղաքական նորագույն հետաղեղում։ Վաշինգտոնուն Խնձորյան կենտրոնակայանի ներկայացուցիչը հրաժարվել է մեկնարանություններ տալ այդ առնչությամբ։

Իրանի խորհրդարանը Ցեղաստանության բանաձեւը կԲննաւելի առջիւղ 24-ին

Սիհածանակ Անկարայում ԻԻԿ դեսպան Մոհամեդ Լավզամին դեկտեմբերի 5-ին կայցած մամլո ասուլիսում՝ հայտարարել է, որ Իրանի խորհրդարանի 290 դատավանդներից միայն երկուսն են հայ, մինչդեռ խնդիրը օրակարգում ընդորվելու համար հարկավոր է առնվազն 15 դատավանդի աջակցությունը: Նա նշել է նաև, որ օրինագծի ընդունումը կիհարվածի բուրքի հրանական հարաբերություններին:

ԹԵՐԵ ՄԱՍԻՆ

«Հայաստանի Սահմանադրության մեջ հակառապության կետեր»

ՍԱԿԱՐՄ. 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ. ՆՈՅԵՆ
ՏԱՊԱՆ: «ՅՈՒՐԻՖԵՐ»-Ը «ՅԱՅԱՏԱՆԻ
ՍԱհմանադրությունում հակաքու-
թական կետեր» հոդվածում գրում է,
որ «ՅԱՅԱՏԱՆԻ զինանշանը, ան-
կախության հոչակագիրը եւ Սահ-
մանադրությունը դարձնակում են
Թուրիխայի տարածախին ամբողջա-
կանության դեմ ուղղված ծեւա-
կերումներ»: Ըստ հոդվածացի՝
«ՅԱՅԱՏԱՆԻ ԱՅԼԱԽՈՒԹՅԱՆ հո-
չակագրում եւ Սահմանադրության
մասին պատճենի ամբողջական

սնված է Արեւմտյան Դայաստան»:
1990 թ. օգոստոսի 23-ին ընդուն-
ած Ամկախուրյան հղակագրում
պատկանում է «Դայաստանի Դանրա-
սուրյունը շարունակելու և ա-
կցել Օսմանյան Թուրքիայում
Արեւմտյան Դայաստանում՝ 1915
ին իրականացված ցեղասովա-
րան ուսուցնական ճամանակա-

թարգմանաբար ներկայացնում է
զինանշանի նկարագրությունը,
որն ամրագրված է Սահմանադրու-
թյան 13-րդ կետում. «Դայաստանի
զինանշանն է՝ կենտրոնում պահ-
ող Վրա Պատկերված են Արարած լե-
ռը Նոյյան տաղանով և Պատմա-
կան Դայաստանի 4 թագավորու-
թյուններ»:

ԿԱՐԱՎՈՅՆԻ

ՎԵԼԱՅԱՐ ԳՈՒՂԻԵԱՐ ՏԵՂԵԿՈՒՐՅՈՒՆ Է ՏԱՐԱԾԵԼ
ԽԵՐԺԻՆ ՍՄԱՐԴԱՆ ԽԱՄԱՐ

«Ազգը» երեկվա համարում, վկայակոչելով Աղրբեջանի արտգործնախարար Վ. Գոլիխեիի «Սեղիամախ» գործակալությանը և պատճենահանությունը մեջբերել էր. «Աղրբեջանը հրաժարվում է ընդունել ԵԱՀԿ Սինսկի խմբի վերջին առաջարկները՝ այսուհետև կոչված «ընդհանուր դեսուրյան» գաղափարը, ինձի դա կունանակի Դարավային Կովկասում եկրորդ հայկական հանրայիշտուրյան ստեղծումը։ Վիեննայում նոյեմբերի 27-ի հանդիդան ժամանակ խոսվել է դարարայան խնդրի լուծման հնարավոր ուղիների մասին Դայ նախարարը լրացրացրեց «ընդ-

Զարկներին Վերադառնալու մասին
խոսակցություն լի եղել. «Պեր Գու-
լիել ասում է այն, ինչը տեղի լի ու-
նեցել, բայց ցանկալի է Ադրբեջանի

համար»:

Իսկ միգուցե որն Գուլիելո որն Օսկանյանի մՏԵ՞Շը լավ չի ընկալել: Չի բացառվում, եթե հաւաքի առենք, որ Աղրթեզանի արտօնութեախարան օսար լեզուների, այդ բվութ անզգերենի եւ ոուսերենի իմացուրյանք, մեղմ ասած, չի փայլում: Մենք ծատեցինք, որ Վիեննայում Գուլիելոն ու Օսկանյանը բանակցել են բարգմանչի օգնությամբ: Իսկ միգուցե բարգմանչի ըն լավ չի բարգմա-

«Պարասկե Եսք բակարար»

Առաջին եւ հիմնական ելույթ ունեցող վարչության ղետի տեղակալ Շենրիկ Սղամայանն էր. Նա նախքարելեց 1988-ի աղետի ժամանակ նման մեծ կորուստներ տալու հիմնական դաշտանմերը: Դրանի են ցեղերի նախագծնան եւ կառուցման սխալները: Այստեղ սեյսմիկությունը զնահասված էր 1-2 բալ դակաս տեղի ունեցած երկրաշարժի հզորությունից: Դրան ղետի է ավելացնել ժինարարության ցածր որակը, երբ ժինանյութի մի մասը «ձախ» էր գնում: Բացակայում էին փրկարարական կառույցները, չկային հանդադարախան նամնագետներ, սարավորումներ եւ այլն: Պատրասչին ընդունելու օսարերկրյա փրկարարներին, որոնք, իմիջիայլոց, Ջայատան ժամանեցին աղետի 5-6-րդ օրերին: Մինչդեռ ռազ կարեւոր են աղետի հատկապես առաջին 1-2 օրերը: Չկային նաև նման դեղմերի համար նախատեսված գործողությունների ծրագրեր:

Այս տարիների ընթացքում, ԱՄՊ
ղեկի տեղակալի հավաստմամբ, ար-
կել են քազմաթիվ խայեր Երկրաշ-
ժերին և ընդհանրապես տարերային
և տեխնածին աղետներին դա-
րաս լինելու ուղղությամբ։ Ստեղծ-
վել են արտակարգ իրավիճակների
վարչությունը, սեյսմիկ դաշտա-
նության ազգային ծառայությունը
(ՍՊՎԾ), հաստատվել են Շինարար-
կան նոր չափանիշներ, ընդունվել
են Երեւան խաղաքի և Դայաստանի
ողջ տարածի սեյսմիկ ոիսկի գնա-
հատման ծրագիրը, Շիմիական օ-
բյեկտների դահլդանման հայեցա-
կարգը, գնահատվել է հայկական
ԱԵԿ-ի սեյսմիկ ոիսկայնությունը
Որդես առանձնահատուկ կարեն-

րուբյուն ունեցող միջոցառումներ նշվեցին արձագանքան եւ կատի միջոցների ժամանակակից սարֆա-վորումների ներդրումը եւ փրկարա-րական կառույցների ստեղծումը. Պետությունն ունի փրկարարական ջոկատներ (արագ արձագանքան ջոկատ). բաղդաստանության գումար եւ այլն), կան նաև առան-ձին ջոկատներ («Սովհակ», «Լոռե» եւ այլն): Այս ամենից բացի, ստեղծվել է ասեմբլե, որն ուսումնա-

միասնական դետական համակարգ, որի մասին «անքառույց» հղարտությամբ հայտարարեց ԱԻՊԿ լրավորության դատասխանատու Նիկոլայ Գրիգորյանը: Ընդգրկում է բնույթ կառավարման մարմինները, տարծմային եւ տեղական ինժեներակառավարման օղակները, հիմնարկները, իսկ վարչությունը կոորդինացնում է այդ համակարգը:

Վերնույալ խայլերը արտակարգ ի-
շումնեանինքն լաւութանու հիմն են

տախս եղրակացնելու, որ Դայաս
տանն այսօր, համենայն դեղու, բա
վարար դատասպածություն ուժի
աղետներ դիմագրավելու համար
Սակայն անցնելիի ճանադարձ
եւս փոքր չէ, եւ այս ուղղությամբ նու
ծեռնակումների անհրաժեշտու
թյուն գոյություն ունի: Ի դատաս
խան «Ազգի» հարցի, թե որքա՞ն
գումար է նախատեսված բյուջեից
այս ոլորտին հատկացնելու համար
ստացան «400 մլն դրամ» դատաս
խանը: Այս գումարի չնշինությունը
ընդգծելու համար դարձյալ լրաց
վության քաժնի դատասխանատու
նեց, որ «Ֆրանսիայի մի փոքր ընա
կավայրի նման ծրագրի ֆինանսա
վորումը 6 մլն դոլար է»: Բնակավայ
րի անվանումը եւ փուրության չա
փը, սակայն չնշվեցին: Խոկ բյու
ջեից ստացված գումարի 90 տոկոսը
օգտագործվում է անհրաժեշտ կա
հավորանի ծեռքերման համար:

ԱՐԱՄԱՆԱԿԱՐ

Հայաստանի զործուրարները «Հայաստան» հիմնադրամի
համար դաշձել են «անմատչելի ամրոց»

Հայաստանից ամենախոշոր նվիրատուն Կամերային նվազականքի
գեղարվեստական դեկանայր Արամ Ղարաբեկյանն է

խան անցյալ տարի՝ առանց Լիճնսի Ընդհանրապես, ըստ հիմնադրամի դի տարկութենքի, այս տարվա խոռոր բարերարների թիվը խիստ կրծավել է Դրանի, ինչպես հայտնի է, այս տարի երկուսն էին՝ Դորյան ընտանիքը Լուս Անգլելեսից (440 հազ. դոլար) և Լուիֆ Սիմոն-Մանուկյանը (350 հազ. դոլար): Այսինքն, ըստ ԺԵ-Նետոնյանի, այս տարի ոչ մի արտասոց քան եղի կատարվել, ուղղակի միշտ միեւնույն մարդիկ՝ խոռոր նվիրատուները չեն կարող ամեն տարի խոռոր գումարներ տրամադրել: Երանց մի մասն այս բարեգործական ծառագրերի է մասնակցում, ամենաակնառուն Լիճնի Կողմից Դայաստանում աննախադեռ չափերին մոտ 165 մլն դոլարի հինգ խոռոր ծառագրերն են:

Հիմնադրամի ղեկավարը նվիրատվություններ հավաելու ժեսանկունից բացասական համարեց նաեւ Դայաստանից արտագաղթողների կողմից Սփյուռքում տարածած ինֆորմացիան, որը հաճախ մի խանի անզամ ավելի սուր է ներկայացվում, խան հայաստանյան իրականությունն է: Արդյունքում մարդիկ բյուր դատկերացում են կազմում Դայաստանի մասին, եւ նվազում է վատահությունը: Ինչ վերաբերում է «Դայաստան» հիմնադրամին վատահելուն եւ այն կարծիին, թե այն շատ ծախսատար կառուց է, որն Տեր-Ղետնոյանը տեղեկացրեց, որ հիմնադրամի ծախսեց միշտ է իրաղարակվել են՝ տարեկան բյուջեն մոտ 300 հազ. դոլար է, աշխատողների թիվը՝ մոտ 30, միջին աշխատավարձ՝ 100-200 դոլար: Ըստ որն Տեր-Ղետնոյանի, հիմնադրամի ծախսեց կազմում են ամբողջ հայկական գումարների 5-8 տոկոսը միայն, մինչդեռ այլ Երկրների համաման հաստատություններում այդ թիվը սովորաբար 15-25 տոկոս է: Դադարակվեց նաեւ մարաքոնի կազմակերպական ծախսերի ընդհանուր գումարը՝ մոտ 400 հազ. դոլար, որի մեջ, փասորեն, մտնում են նվազագույն անհրաժեշտ ծախսեր:

Սի խոսնկ, ի մի բերելով տվյալները, «Դայաստան» հիմնադրամի գործադիր և նօրենք արձանագրեց, որ այս տարվա հեռուստամարարունը «Ժողովրդական տեսանկյունից հաջողված կարելի է համարել»: Այդ միջոցառմամբ մեկ անգամ եւս, եւ ավելի հաջողությամբ փորձարկվեց մեր ազգային միասնականության աստիճանը, թէ ինչողեւ կարող է աշխարհասփյուռ հայությունը արձագանքել ու մորթից զացվել համահայկական գաղափարների ու նոյաբակների ռուրուց:

пушка таран

ՍՊԱԾ-Ր համալրվում է նոր դիտակայաններով

Հայաստանի սեյսմիկ դաշտանուրյան ազգային ծառայության 150 դիտակայաններից կազմված ցանցը համալրվեց եւս երկու նոր, գերժամանակակից սարլավորումներով հազեցած երկրամիջական կայաններով։ Գերմանիայի Երկրի հետազոտության կենտրոնի հետ համատեղ Լոռու մարզի Սարատովկա եւ Գեղարքունիքի մարզի Կարճաղբյուր գյուղերի մոտ, համայային ջրերի ելի՛ վրա զետեղված այդ կայաններում ավտոմատ դիտակումներով ամեն 10 րոպեն մեկ կատարվում են ջրի «Վարֆը» բնորոշող տարբեր չափումներ (ջերմաստիճանը, էլեկտրահաղորդականությունը, բրկայնությունը, ռադիոնի ու ջրի ելի՛ բանակը եւ այլն), որոնց տվյալները, կուտակվելով համակարգի մեջ, ժամը մեկ անգամ արքանյակային կարող միջոցներով հաղորդվում են Երևան եւ Պուստամ։ Մասնագետները կարեւորում են այս ժիշտի կայանների դերը ընթացիկ սեյսմիկ վասնի, այդ բվում ուժեղ երկրաշարժերի հնարավոր կանխատեսման գործում։ Դայսնի է, որ Երկրի ընդերլում լարումների կուտակումը, որը Երկրաշարժի առաջացման հիմնական դաշտան է, սովորաբար բերում է ընդգետնյա ջրերի ժիմիական կազմի, գերմաստիճանի, ճնշման եւ այլ դարամետրերի փոփոխության։ Այդդիմի դիտարկումներով տեղեկատվություն է ստացվում Երկրաշարժի նախադաշտասման գործընթացի մասին։ Զարգարանի Երկրաշարժի մի խնդիր առաջանձագործ առաջարկ է առաջարկություն կայանում, օրինակ, ջրի ելի՛ եւ բրկայնության հստակ անոմալիաներ են արձանագրվել 1999 թ. Թուրքիայի Էզմիրի Երկրաշարժից մի խնդիր օր առաջ, այն դեմքում, եթե Երկրաշարժի եւ կայանի միջև հեռավորությունը կազմում է 1300 կիլոմետր։ Այժմ Հայաստան ունեցավ բվով 4 նմանաշիդ Երկրամիջական դիտակայան, այսինքն դրանց ամենից խիստանությունը

Տեղեկացնելով այս ամենի մասին, ՍՊԱԾ հյուսիսային բաժանմունքի ղետ, Երկրա-հանճարանական գիտությունների դոկտոր Մերգել Նազարեանը միաժամանակ հայտնեց, որ բաժանմունքը նաև նախաձեռնել ու «Դայկական կարիտաս» բարեհական կազմակերպության ֆինանսական օժանդակությամբ մկնել է Դայաստանի տարածի 13 հիդրոելեկտրական կայանների մաքրման աշխատանքները: Երկի ընդերի լարվածային վիճակի ուսումնասիրման համար այս դիտակայաններում հետևում են մինչեւ 200 մետր խորությամբ արտեզյան ջրերի մակարդակի փոփոխություններին: Զուրն այդ նղատակով փորված հորատանցների մեջ է բափանցում հառուկ գժիշների միջոցով, որոնք սակայն ժամանակի ընթացքում լցվելով մանր ավազներով խցանվում՝ են, եւ դեռ է որոշակի հաճախականությամբ մարվեն: Անընդհատ չափելով հորատանցների ջրի մակարդակը, կարելի է ուղղակի դատկերացում կազմել սվյալ միջավայրի լարվածային վիճակի մասին: Սա համարվում է Երկրաշերի կանխատեսման ամենաարդյունավետ մեթոդներից մեկը: Կովկասյան տարածքացանի ցամացու ուժեղ են արտեզյան ջրերի մակարդակների կտրուկ փոփոխություններ: Սովորակի Երկրաշերից առաջ են նոյեմբերյանում տեղի է ունեցել ջրի մակարդակի կրոնի բաժացում 1 մետր 90 սանիմետրով: Միայն թե չափման սվյաները ուշ են նկատվել... Պրա Նազարեանը նշեց, որ Երկրաշերի կանխատեսման համար հարկավոր է երեք հիմնական նախադաշտման՝ տարբեր տեսակ դիտակումների ժամանակակից խիցանց, դիտակների կետերից տեղեկավորության օղերաշիվ, գոնե ամենորյա հավաքում եւ մեակում, Երկրաշերին նախորդող որոշակի փոփոխությունների օրինաչափությունների վիճակագրություն եւ վելուծություն: Ուստի կարեւոր է այս ժամանադրահին արված ամեն խյլը:

Միասնական թվացող Երկրակեղեց
ու իրականում միասնական մարմին
չէ, այլ ջարդութած եւ կուրտված սա-
լերի համակարգ: Այսինքն Երկրի 60-
70 կմ հզորություն ունեցող վերին
քաղանքը իր վրա տեղադրված ցա-
նաբներով եւ օվկիանոսներով հան-
դերձ բաժանվում է մի և անմի հոկա-
յական սալերի: Դրանցից ամենախո-
ւորները կամ հիմնականները վեցն

ՀԱՄԱՉԻԱՐԻՒԹՅՈՒՆ ՄԵՐՍԻԻԿՈԼՈԳԻՆ

Ե՛ս Աֆրիկական, Հնդկական, Ամերիկյան, Անտարկտիկական, Եվրասիական, Խաղաղօվկիանոսյան: Կան նաև փոքր սալեր: Եւկրակեդեւը կազմված է միջյանց նկատմամբ շարժվող մեծ եւ փոքր սալերից, եւ գոյուրյուն ունեն սահմաններ, որտեղ այդ սալերը սահում են մեկը մյուսի նկատմամբ: Այդ սահմանները իրարից տարբեկում են ըստ սալերի փոխազդեցուրյան կամ միջյանց նկատմամբ շարժման առանձնահատկուրյունների եւ առանձնացվում են 3 ժիղի սահմաններ: Առաջին ժիղը իրենից ներկայացնում է այն սահմանը, որն առաջանում է, եթե սալերը շարժվում են միջյանց դեմ հանդիման: Այդոինից սահմանը կոչվում է մերձեցման կամ զուգամիտման սահման: Մասնագետներին այն հայտնի է կոնվենգերս անվանումով: Դա նշանակում է, որ սալերի միջեւ կամաց-կամաց տարածուրյունը կրծատվում է, բայց այդուհի շարժումը տարբեկում է դեղերում կարող է բերել երեւույթների, որոնց խիստ տարբեկում են իրարից իրենց բնույրով եւ մասւարներով: Օրինակ՝ եթե Աֆրիկական եւ Եվրասիական սալերն են շարժվում միջյանց նկատմամբ, այդուհի շարժումը բերում է Եվրասարքերով ուղղեկցվող լեռնակազմական համակարգերի առաջացման: Հնդկական եւ Եվրասիական սալերի բախումն արդյունիւնում բարձրացել են Դիմալայները, եւ այդ սալերի բախումը հանգեցրել է ոչ միայն լեռնակազմական, այլև ողջ Դիմաստանի տարածումը տեկունական եւ սեյսմիկ դրույթներին: Զագրոսի լեռների առկայուրյունը իրանում նույնական է այդուհի շարժման, բայց արդեն այդ դեղում այն առաջացել է Արաբական եւ Եվրասիական սալերի բախումից: Կա այն կարծիքը, որ Ուրալյան լեռների առաջացման դաշտաները նույնական են: Այդուհի դեղումներում հնա-

Երկորդ ժիղի սահմանը առաջանաւ է այն ժամանակ, երբ սալեր հեռանում են միջյանցից: Այդուհի շարժման բազականին հետարքից օրինակ է հանդիսանում Ամերիկյան եւ Եվրասիական սալերի շարժումը: Խաճի հեռանում են միջյանցից, եւ Լոնդոնի ու Լյու Յորլի միջեւ տարածությունն ասիհմանքար մեծանում է Մոռավորացիս տարեկան 1 սմ չափով: Փոխադացության այդուհի սահմանը հայտնի է դիդերգենս անվանքում եւ Երևանուն մրա այն տեղ-

րդ, որտեղ սալեց հեռանում են, բնութագրվում են բույլ սեխսմիկուրյամբ Սովորաբար այդպիսի սահմաններն անցնում են մինչօվկիանոսային լեռաշղթաներով, որտեղ առաջանում կամ ծեւագորվում են նոր սալեց: Այդպիսի սահմանները հայտնի են նաև կուտակման կամ աճի սահմաններ անվամբ:

Բայց սալեր կարող են շարժվել նաև միմյանց նկատմամբ, առանց նշանակալիորեն մոտենալու կամ հեռանալու: Շարժման այդողիսի ժմիգ սահմանները անցնում են Տրանսֆորմացիոն խոչվող խզվածներով: Սալերի շարժումը այդողիսի սահմաններով սեղի է ունենում սահմաններին զուգահեռ, այդ սահմաններն արդեն բնութագրվում են միջին ուժնությամբ երկրա-

զոտում ամենաուժեղ եւ հաջախ կրկնվող Երկրաշարժերը տեղի են ունենում Խողանիսայի, Դիմի, Կովկասի լեռնաշղթաներում, Ալղերում, Կարղասներում, Յիմալյաներում:

ՍԵՍՄՈՄԵՏՐԱԿԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱՅԻ ԺԱ

մանակակից մակարդակը բոյլ է տալիս նաեւ Եկրողական նշանակություն ունեցող գոտիների տեղադրվածությունն ավելի հստակեցնել: Այսօր արդեն բավականին դարձ է, որ եղիկենքները խնքավորվում են գերեզմանուկ այս գծերի եւկայանով, որոնք հատում են օվկիանոսային մարզերի միջին մասը, օրինակ՝ Աւանցյան օվկիանոսում եղիկենքների գիծը անցնում է Երանեական մասով հյուսիսից հարավ: Բայց անընդհանուր մեծ տարբերություններ այն երկ-

«ՍԵՅԱՄԻԿ ԱԼԻՔ» ՌԱԴԻՈՒԹՎԱՀԱՆՐԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

2000 թ. մարտի 8-ից ՀՀ ՍՊԱԾ-ի եւ Ազգային ռադիոյի համատեղ ջանուրական հեռարձակվութ «Մեսսիկ այլի»

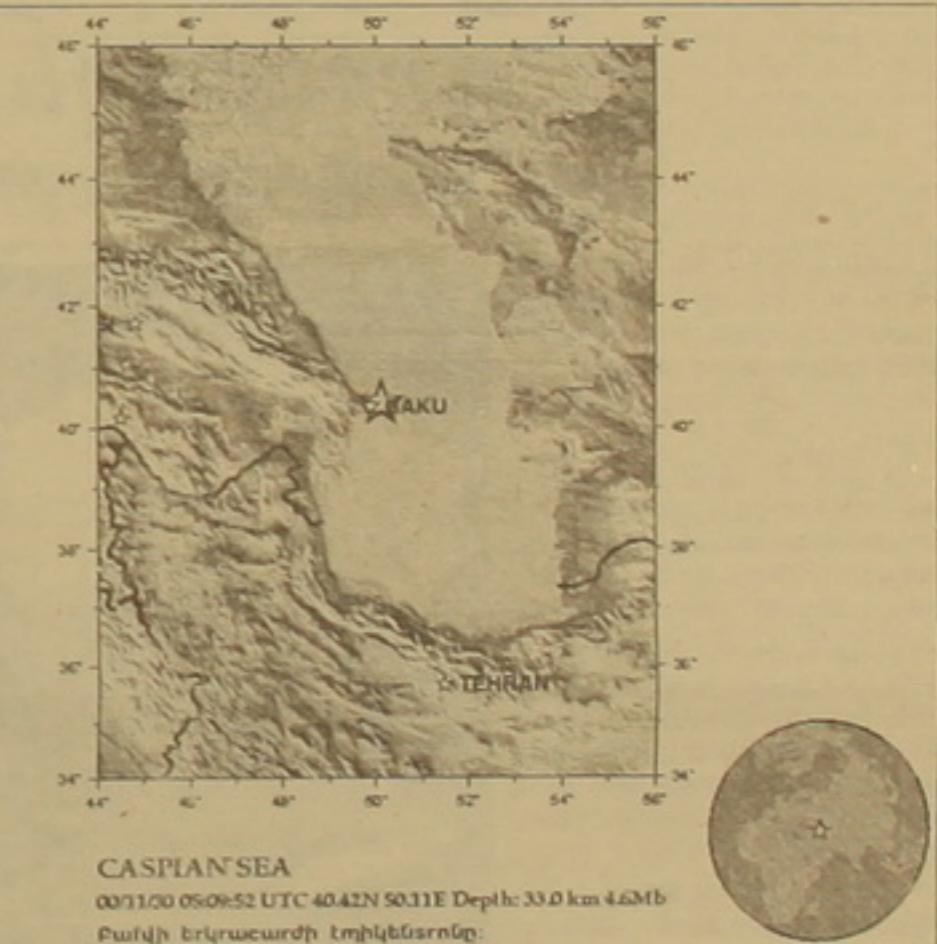
հաղորդաւարը, որը ուղիղութեան
կարող են ունենալ ամեն շաբաթվա-
չորեցարքի (ուժիղ երերուա) եւ շաբա-
թօրեին (կրկնությունը) ժամը 12.15 ր-
ոտեին։ Զեզ հետարկող թեմաներու-
հանդես կզան ՀՀ ՍՊԱԾ-ի, առքե՛ նա-
խարարություններից եւ գեռատեսչու-
թյուններից հրավիրված առաջատա-
մասնագետներ։ «Մեխմիկ ալի՛» ծրա

րով դեկտեմբերի 7-ին կարող են ունենալ թե ՀՀ ՍՊԱԾ-ի ՝ յուսիսային քաժանմունքի դեմ Ա. Նազարեթյանին, որը ելույթ կունենա «Սովհակի եւկրաչարք 12 տարի անց» թեմայով։ Դեկտեմբերի 13-ին ՀՀ ՍՊԱԾ-ի դեմք առաջին տիպակալ Ա. Պատյանը ելույթ կունենա «ՀՀ ՍՊԱԾ-ի կառուցվածքը» թեմայով։

«Սեյսիկ ալի» հաղորդաւոր կարող եվ լսել 1252; 215; 62; 25 մետր, 4.3 գերկարծային, FM 102; FM 107,6 եւ բարձրային լառային ցանցով:

**ՍԵՅԱՄԻԿ ԻՐԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ
Հայաստանի Հանրապետությունում,
տարածաշրջանում եւ աշխարհում
2000 թ. սեպտեմբեր, հոկտեմբեր,
նոյեմբեր եւ դեկտեմբեր ամիսներին**

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր սեյսմիկ դաշտանության ազգային ծառայության (ՍՊԱԾ) ազգային սեյսմոլոգիական դիտացանցը 2000 թ. սեղմբեմբեր, հոկտեմբեր, նոյեմբեր եւ դեկտեմբեր ամիսներին գրանցել է հետևյալ երկրաշատերը.

9. 28 10 Հայաստան, Ի. Կարղեսի

